

Către: Radu MARIAN

Președintele Comisiei economie, buget și finanțe

Valeriu MUDUC

Președintele Comisiei mediu, climă și tranziție verde

Nr. 58 din 11.06.2025

Ref.: Propuneri privind inițierea modificării unor prevederi ce țin de mecanismul de responsabilizare a solicitanților de avize de racordare

Stimați Domni,

Vă salutăm din numele Camerei Americane de Comerț din Moldova (în continuare „AmCham Moldova”).

În luna martie 2025, prin adoptarea Legii nr. 45/2025, au fost introduse modificări la Legea cu privire la energia electrică nr. 107/2016 (în continuare „Legea nr. 107/2016”), care prevăd un set de măsuri menite să responsabilizeze titularii avizelor de racordare. Printre aceste măsuri se numără instituirea unui sistem de garanții financiare de bună execuție aferente avizelor de racordare.

Scopul de bază al acestor modificări a fost responsabilizarea titularilor avizelor de racordare în vederea onorării obligațiilor pentru construirea centralelor electrice pentru care au obținut avize de racordare, precum și de a stopa și a preveni speculațiile ce au apărut în piață cu avizele de racordare pentru construirea centralelor electrice. În realitate însă, actualmente, urmare acestor modificări, mai mulți investitori străini de bună credință sunt nevoiți să pună pe pauză sau chiar să renunțe la proiectele pe care le-au dezvoltat în ultimii 10 ani.

Pe parcursul consultărilor publice, membrii AmCham și-au exprimat îngrijorarea cu privire la consecințele aprobării modificărilor propuse, subliniind necesitatea unei abordări sistemice a problemelor legate de congestia în rețeaua electrică. În opinia noastră, este esențial ca procesul să înceapă cu ajustarea cadrului legal relevant, iar abia ulterior să fie introduse măsuri suplimentare, precum garanțiile financiare pentru titularii avizelor de racordare.

În prezent, potrivit ultimei redacții a Legii nr. 107/2016, precum și a proiectului noii Legi cu privire la energia electrică, aflat în examinare în lectura a doua în Parlament, titularii avizelor de racordare la rețelele electrice pentru centrale electrice cu o capacitate mai mare de 200 kW, eliberate până la 27 martie 2025, precum și cei ale căror avize au fost prelungite până la aceeași dată, beneficiază de dreptul de a renunța benevol la avizul de racordare. Renunțarea poate fi efectuată până la data de 30 iunie 2025, prin notificarea operatorului de sistem.

În forma sa actuală, cadrul normativ nu doar că descurajează investitorii existenți, ci pune în pericol și capacitatea de a asigura, pe termen scurt și mediu, dezvoltarea unor proiecte viabile și atragerea de noi investiții în sectorul energetic. Modificările legislative recente, adoptate în absența unei perioade de tranziție realiste și fără o consultare amplă a tuturor părților interesate, duc la blocarea unor proiecte aflate în derulare, afectează grav planurile de investiții și riscă să creeze un precedent periculos pentru întregul climat investițional din Republica Moldova.

Blocarea capacităților existente prin impunerea unor termene arbitrare și nerealiste, lipsa de predictibilitate legislativă și absența unui dialog continuu și constructiv cu investitorii activi riscă să submineze în mod grav încrederea în Republica Moldova ca destinație viabilă pentru investiții în sectorul energetic. Investitorii care au avut încredere în această piață și au alocat resurse substanțiale în ultimul deceniu se confruntă acum cu riscul pierderii proiectelor.

Nu putem susține termenul limită de 30 iunie 2025 stabilit pentru renunțarea benevolă de către titularii avizelor de racordare menționați anterior, din următoarele motive:

1. Proiectul de Lege nr. 45/2025 prin care au fost introduse aceste măsuri de responsabilizare a fost aprobat pe data de 13 martie 2025 și intrat în vigoare pe 27.03.2025. În același timp, conform art. III alin. (6) din Legea nr. 45/2025, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE), urma în termen de o lună de la data intrării în vigoare a legii (27.04.2025), să elaboreze și să aprobe hotărârea privind garanțiile financiare de bună execuție a avizelor de racordare. Cu regret această hotărâre a fost aprobată de ANRE cu întârziere de o lună și publicată pe data de 05.06.2025 în Monitorul Oficial (hotărârea ANRE nr. 277 din 30.05.2025 privind garanțiile financiare de bună execuție a avizelor de racordare). În aceste circumstanțe considerăm că termenul de luare a deciziei nu poate fi menținut la aceeași dată;
2. Un număr semnificativ de membri ai asociațiilor de business participă în prezent la licitația aflată în desfășurare pentru atribuirea statutului de producător eligibil mare pentru perioada 2024–2025. La moment licitația se află la etapa finală - de evaluare a ofertelor financiare, însă Hotărârea Guvernului privind desemnarea producătorilor eligibili mare ca urmare a finalizării licitației nu va fi, cel mai probabil, adoptată până la 30 iunie, ceea ce face imposibilă luarea unei decizii din partea investitorilor participanți. Cu toate acestea, conform ultimei redacții a art. 47 alin. (12) din Legea nr. 107/2016: *„Sunt scutiți de depunerea garanțiilor de bună execuție titularii avizelor de racordare pentru centrala sau centralele electrice pentru care au obținut statut de producător eligibil, precum și comunitățile de energie din surse regenerabile.”*. La moment, acești participanți au depus garanții financiare privind participarea la licitație, fiind obligați până la 30 iunie 2025 să ia decizia privind renunțarea benevolă la avizele de racordare deținute. Participanții menționați fiind în imposibilitatea obiectivă, atât timp cât nu sunt finalizate rezultatele privind licitațiile în desfășurare. O clarificare urmează a fi oferită și pentru participanții ce intenționează să participe la licitațiile pe care Guvernul le-a anunțat, fiind aprobat și calendarul orientativ acestor licitații;
3. Odată cu adoptarea noii Legi cu privire la energia electrică, datorită multiplelor schimbări ce va aduce aceasta pe piața energetică și implementarea unor noi mecanisme de racordare la rețeaua electrică, va fi necesară aprobarea unui nou Regulament privind racordarea la rețeaua electrică, cu luarea în considerație a tuturor mecanismelor noi existente pe piață. ANRE recent a lansat inițiativa privind elaborarea și adoptarea noului Regulament, totul se află la etapa de pregătire și coordonare. Deținătorii de avize tehnice de racordare de bună credință nu pot să ia o decizie privind continuitatea acestora fără a avea un cadru normativ predictibil. Acest fapt constituie un motiv suplimentar din care nu poate fi acceptat termenul de 30 iunie 2025.
4. Dorim să atragem atenția că investitorii de bună credință au investit mijloace financiare considerabile pentru dezvoltarea proiectelor, asigurarea terenurilor, executarea lucrărilor de proiectare și cercetare necesare pentru obținerea și menținerea în vigoare a avizelor tehnice de racordare. De la bun început acești investitori au manifestat intenția clară privind construirea acestor proiecte, cu condiția existenței unei scheme de sprijin din partea statului, și anume participarea în cadrul licitațiilor privind oferirea statutului de producător eligibil mare. Având în vigoare cadrul normativ primar privind organizarea unor astfel de licitații din 2016, prima licitație în acest sens a fost lansată numai peste 8 ani de zile.
5. Deși inițiativa de a responsabiliza titularii avizelor tehnice de racordare este, în principiu, una justificată, considerăm că, în forma actuală, aceasta riscă să nu-și atingă obiectivul în raport cu entitățile care au obținut

astfel de avize în scopuri pur speculative. Multe dintre aceste companii nu desfășoară activități economice concrete, fiind create exclusiv pentru a obține un aviz în vederea eventualei vânzări ulterioare. Fiind lipsite de expunere publică sau de riscuri reputaționale, aceste entități nu vor resimți impactul măsurilor prevăzute, ci, cel mult, vor fi vizate de eventualele sancțiuni fiscale aplicate de Serviciul Fiscal de Stat în cazul nevalorificării avizului, conform cadrului normativ actual.

6. Având în vedere că noua Lege privind energia electrică va constitui baza normativă pentru dezvoltarea sectorului energetic pe termen lung și pentru integrarea acestuia în piața energetică a Uniunii Europene, considerăm că includerea unor termene fixe, precum 27 martie 2025 sau 30 iunie 2025, în dispozițiile tranzitorii nu este oportună. Menționăm, de altfel, că ultimul termen riscă să fie deja depășit la momentul publicării și intrării în vigoare a legii. În acest context, recomandăm utilizarea unor formulări generale în actele normative de o asemenea importanță, lăsând stabilirea termenelor concrete în responsabilitatea autorităților publice competente — în cazul de față, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE), pentru aspectele legate de avizele tehnice de racordare.

Considerăm că se impune, în mod obiectiv și justificat, extinderea termenului acordat investitorilor — deținători ai avizelor de racordare valabile — pentru luarea unei decizii, astfel încât aceștia să dispună de un termen de cel puțin 3 luni de la data intrării în vigoare a noului Regulament privind racordarea la rețelele electrice. O asemenea prevedere ar permite o evaluare informată și responsabilă a noilor condiții tehnice și financiare aplicabile, contribuind totodată la asigurarea predictibilității și încrederii în procesul investițional.

Abordarea unilaterală a acestor probleme, fără o înțelegere deplină a impactului asupra investitorilor existenți, riscă să lase o amprentă iremediabilă în încrederea pentru sector. Mesajul perceput de investitorii de bună credință, care au acționat în conformitate cu legislația în vigoare la momentul inițierii investițiilor, este unul de incertitudine, fapt care riscă să compromită atractivitatea Republicii Moldova ca destinație pentru investiții externe, în special într-un sector strategic precum energia.

Piața energetică din Republica Moldova are nevoie de stabilitate, predictibilitate și parteneriat public-privat.

În sensul celor evocate, solicităm respectuos organizarea unei ședințe pe platforma Comisiei parlamentare, cu participarea reprezentanților autorității de reglementare, operatorilor de rețele, titularilor avizelor de racordare, pentru a discuta soluțiile optime pentru implementarea noilor reglementări privind racordarea la rețelele electrice și garanțiile financiare. Considerăm că un dialog deschis și constructiv va contribui semnificativ la găsirea celor mai bune măsuri pentru toți participanții la piața energetică.

Vă rog să îl considerați pe Vasile Stepanuc, Policy manager (vasilestepanuc@amcham.md) în calitate de persoană de contact din partea AmCham Moldova pentru ulterioara interacțiune la acest subiect.

Cu respect,

Mila Malairău,

Director Executiv

Camera de Comerț Americană din Moldova